

Työ- ja toimintakykytuuksien
osaamiskeskus
työkykyryhmä

19.9.2022

Diaari
139/010/2022

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuuteen 20.9.2022

Kelan asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä (HE 102/2022 vp) eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Pyydettyinä lausuntonaan Kela esittää kunnioittaen seuraavaa.

Käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus, jolla määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työhönpaluun edistämistä annetun lain (738/2009) voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2023 alusta vuoden 2024 loppuun. Tällä hetkellä laki on voimassa vuoden 2022 loppuun saakka. Ehdotus lain jatkamisesta kahdella vuodella on liittynyt pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa olleeseen työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työnteon kannustinloukkuja purkaneeseen hankkeeseen, jossa kannustinloukkuja purettaisiin ottamalla käyttöön osatyökyvyttömyyseläkkeen lineaarinen malli. Lineaarisen mallin oli tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta. Sosiaali- ja terveysministeriö on kuitenkin heinäkuussa 2022 ilmoittanut, että hanke ei etene enää tällä hallituskaudella. Vaikka lineaarisen mallin hanke ei etene, Kela pitää kannatettavana, että määräaikaisena voimassaolevan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työhönpaluun edistämistä annetun lain voimassaoloa edelleen jatketaan. Tämä mahdollistaisi työkyvyttömyyseläkkeellä (ja kuntoutustuella eli määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä) olevien henkilöiden työskentelyn laissa säädetyin edellytyksin. Kela toteaa, että myöhemmin olisi hyvä yleensä ottaen jatkaa työkyvyttömyyseläkkeen ja työansioiden yhteensovittamista koskevan lainsäädännön kehittämistä.

Kela siis kannattaa ehdotusta, jolla työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämistä annetun lain voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2023 alusta vuoden 2024 loppuun.

Käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen sisältyy myös ehdotus yrittäjän eläkelain muuttamisesta. Sairausvakuutuslain mukaisissa päivärahoissa, kuten sairauspäivärahassa ja vanhempainpäivärahoissa, sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaisessa kuntoutusrahassa eli vuosituloon perustuvissa päivärahoissa sekä tartuntatautilain mukaisessa tartuntatautipäivärahassa YEL-vakuutuksen tasolla ja tason muutoksilla on suora vaikutus päivärahan määrään. Kelan näkemyksen mukaan YEL-tason oikeellisuus ja sen muutosten seuranta vaikuttavat positiivisesti em. päivärahojen asianmukaiseen tasoon.

YEL-vakuutuksen taso ja sen muutokset vaikuttavat em. päivärahojen lisäksi myös esimerkiksi eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaisen eläkkeensaajan asumistuen, kansaneläkelain mukaisen leskeneläkkeen täydennysmäärän ja yleisestä asumistuesta annetun lain mukaisen yleisen asumistuen määrään.

Ystävällisesti

Milla Kaitola

etuuspäällikkö